

מו"פ ערבה דרומית : דו"ח מדעי שנתי

שם תת-המחקר : מבחן זנים מלון סתיו ליצוא ולשוק מקומי

קוד מוקד פנימי : 82164

חוקר ראשי : דרול גילט

חוקרים שותפים : שמשון עומר – אגף ירקות - שה"מ, נתן מינק ובסקי – מו"פ ערבה דרומית

סטטוס התוכנית : חדשה

מועד התחלה וסיום המחקר : 2014

רקע, תאור הבעיה ומטרות המחקר

מלון סתיו היה בעבר גידול מרכזי וחשוב בערבה הדרומית כאשר היקף השטח הגיע בעבר ל- 1000 דונם. היעד המרכזי היה יצוא לאירופה. במשך שנים רבות זנים מטיפוס גליה שלטו במזרעים כאשר תקופת השיווק היתה מסוף אוגוסט ונמשכה עד אמצע דצמבר. חדירה מסיבית לשווקי אירופה מדרום אמריקה של מלונים מטיפוסים שונים לפני מספר שנים הביאה לקריסה במחירי השיווק, וירידה דרסטית בהיקפי הגידול ליצוא בערבה. התחרות הקשה בשוק היצוא מחייבת הקפדה רבה על ייצור פרי באיכות גבוהה - חיי מדף ארוכים, רמת סוכר גבוהה, צורה אחידה וגודל מתאים. בשלוש שנים האחרונות החלה עליה מחודשת בהיקף גידול מלון בערבה הדרומית גם לשווקי היצוא, אך בעיקר מלון מטיפוס אננס כתום לשוק המקומי. מציאת זנים מטיפוסים השונים עם אחוז גבוה של פירות ליצוא ובעל איכות גבוהה יתרום להגדלת הכנסת המגדל וכך ניתן יהיה להמשיך ולגדל גידול זה בסתיו בערבה. מטרת הניסוי היתה לבחון את התאמתם של זני מלון חדשים מטיפוסי גליה LSL ואננס כתום וקרם במועד זריעה של תחילת אוגוסט.

מהלך המחקר ושיטת העבודה

הניסוי נערך בתחנת הניסיונות של מו"פ ערבה דרומית וכלל גם מבחן ותצפית לטיפוסי גליה LSL ולטיפוסי אננס כתום וקרם. טיפוסי המלון השונים נזרעו ב- 8.8.14. עומד האוכלוסיה המתוכנן היה כשלושה צמחים למטר רץ (1540 צמחים/ד' בהתאמה). אסיף היבול החל ב- 13.10.14 והסתיים ב- 7.11.14. היבול שנאסף הופרד לאיכות יצוא ואיכות שוק מקומי. המלונים מוינו לגדלים, נספרו ונשקלו. נערכה גם בדיקה של חיי מדף בקירור של 6 מעלות צלזיוס משך 12 ימים ועוד יומיים בטמפ' חדר. מלונים אלה נבדקו ע"פ רמת נוכחות כתמים חומים, התמוטטות פנימית, מוצקות, רקבונות, חלילות, ותכולת כלל המוצקים המומסים (T.S.S). הזנים שהשתתפו בניסוי הם : א. טיפוסי גליה : גלורי, 2666, 3037, 3041, 2149, ו- 61092. ב. טיפוסי אננס כתום וקרם : יניב, 63003, AN 305, 4525, ו- 4526.

תוצאות עיקריות

1. טיפוס גליה

א. **יבול ובכירות** : לא נמצאו הבדלים סטטיסטיים מובהקים בין מרבית הזנים בפרמטר של יבול משווק. גלורי כון הביקורת הניב את היבול המשווק המירבית עם 3.4 ק"ג למ"ר, והזן 2149 היבול הנמוך במובהק עם 1.2 ק"ג למ"ר. גלורי ו- 2666 הצטיינו במובהק ביבול ליצוא ובאחוז פרי המתאים ליצוא, בכירות הזנים נמדדה לפי התפלגות היבול על ציר זמן הקטיף. כל הזנים התאפיינו בבכירות בינונית עד אפילה.

ב. **גודל פרי** : הזנים גלורי, 2666, ו-2149 התאפיינו בפרי קטן יחסית בגדלים של 6-9, והזנים 3037, 3041 ו-61092 בפרי גדול יותר (גדלים 4-6). מבין הזנים, 61092 התאפיין בהתפלגות הטובה ביותר מהיבט של יצוא.

ג. **איכות פרי** : במבדק האיכות לאחר השהייה, נבחנו הזנים לפי פרמטרים של העדר נוכחות של כתמים חומים (גיינג'ים), מוצקות, התמוטטות פנימית, ורמת T.S.S. כל הזנים בלטו בהעדר גיינג'ים לאחר השהייה, ובהעדר התמוטטות פנימית. הזנים גלורי, 2666, 3037, ו-3041 הצטיינו במוצקות פרי. הזנים 2149 ו-61092 בלטו עם אחוזי פרי גמישים. רמת הסוכר בכל הזנים היתה נמוכה מהמקובל (9-10). לא נמצאה הסבר לתופעה הזאת.

2. מבחן טיפוס אננס כתום וקרם

א. **יבול ובכירות** : הזנים 63003 (אננס קרם) ו-AN 305 (אננס כתום) הצטיינו ביבול הכללי לעומת זן הביקורת, יניב, שבעצם לא הצליח להבשיל ולשבור צבע עקב הטמפרטורות המוכות לתקופה. הזן 63003 התאפיין בבכירות בינונית, והזן AN 305 בבכירות בכירה עד בינונית.

ב. **גודל פרי** : הזן 63003 התאפיין באחוזי פרי גדול כאשר אחוז הפרי הגדול נע סביב 62%. הזנים יניב ו-AN 305 התאפיינו באחוזי פרי נמוכים כאשר אחוז הפרי קטן נע סביב 60%.

ג. **איכות פרי** : כל הזנים התאפיינו במוצקות מצוינת, בהעדר התמוטטות פנימית, העדר כתמים חומים, ובהעדר רקבונות. בזן AN 305 התגלתה בעיה של חלילות ברמה של כ-30%. רמת הסוכר בשלושת הזנים בדומה לטיפוסי גליה היתה נמוכה מאד (8-9%).

3. תצפית טיפוס אננס כתום

א. **יבול ובכירות** : בזן 4526 התגלתה בעיה של חנטה, וכתוצאה מכך, יבולו האפסי. עקב כך, לא ניתן היה באמת להשוות בין הזנים. היבול הכללי בזן 4525 גם כן היה נמוך יחסית (2.5 ק"ג/מ"ר). הזן 4526 התגלה כבינוני בניבה, והזן 4525 בינוני עד אפיל. כשני הזנים התאפיינו עם קליפה בצבע לימוני עם רישות גס. הזן 4525 היה בעל ציפה בצבע כתום עז, והזן 4526 בציפה בצבע כתום.

ב. **גודל פרי** : שני הזנים הניבו פרי גדול יחסית - 60 עד 70% מעל 1.8 ק"ג.

ג. **איכות פרי** : כל הזנים התאפיינו במוצקות מצוינת, בהעדר התמוטטות פנימית, רקבונות, חלילות, וכתמים חומים. רמת הסוכר בשני הזנים היתה נמוכה סביב 9%.

מסקנות והמלצות להמשך המחקר

מטרת הניסוי היתה לבחון טיפוסי מלון גליה ואננס במגמה למצוא זנים בעלי יבול גבוה עם אחוז גבוה של פירות ליצוא ובעל איכות גבוהה שתתאים לשווקי היצוא והמקומי. הזן גלורי ממשיך להוכיח את עצמו כזן המומלץ והמוביל לגידול בערבה הדרומית מבין טיפוסי גליה. לידו, מומלץ להמשיך לבחון את הזנים 3041 ו-2149 בניסיונות. גידול זני גליה כתום נראה ככיוון שרצוי לבדוק מבחינה שיווקית, ובהתאם מומלץ להמשיך לבחון בניסיונות את הזן 3037. מתוך טיפוסי מלון אננס, מומלץ להמשיך לבחון בניסיונות את הזנים 63003, ו-4525.